

- представництво неповнолітніх;
- представництво недієздатних осіб (які визнані в законному порядку такими);
- представництво обмежено дієздатних осіб (які визнані в законному порядку такими).

Нагадаємо, що Конституція є основним джерелом усього національного законодавства, а тому ст.131-2 Конституції України повинна бути врахована при внесенні змін до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та відповідно до статей Кримінального процесуального Кодексу України.

Інститут адвокатури також набуває актуальності і у зв'язку із внесенням змін до Закону України «Про судоустрій та статус суддів» в редакції від 2.06.2016 року де ст. 38. ч. 1 п. 3 суттєво доповнює якісний склад претендентів на посаду судді Верховного Суду і визначає, що за наявності у особи досвіду професійної діяльності адвоката щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше десять років, така особа може бути кандидатом на посаду судді Верховного Суду України. При цьому першочерговими залишаються вимоги, що стосуються відповідності вимогам до кандидатів на посаду судді, за результатами кваліфікаційного оцінювання та підтвердження здатності здійснювати правосуддя у Верховному Суді.

Із наведеного випливає висновок, що у зв'язку із намаганнями реформування судової системи в Україні, як одного із шляхів інтеграції до Європейського Союзу, великої уваги набуває інститут адвокатури. Їх професійна діяльність, їх знання та навички можуть бути враховані, як підґрунтя для подальшого здійснення ними судової влади, що слід визнати позитивним моментом. Хоча це не виключає наявності інших проблем пов'язаних із можливістю обізнаності корупційних схем і подальшого їх використання, що може стати предметом наступних досліджень.

Олашина А.О.

*викладач правознавчих дисциплін відділення правознавчих дисциплін
ДВНЗ «Одеський коледж економіки, права та готельно-ресторанного бізнесу»*

УЧАСТЬ ІНОЗЕМНОГО АДВОКАТА У ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Реформування системи адвокатури, яке відбувається у відповідності із вимогами євроінтеграційних процесів, дає підґрунтя не тільки для суттєвих та кардинальних змін у векторі внутрішнього законодавства, а й створює умови для взаємозв'язку із міжнародним представництвом інтересів громадян та вже установленої, діючої системи національного судочинства.

В п. 1 ст. 1 Господарсько-процесуального кодексу України закріплено, що підприємства, установи, організації, інші юридичні особи (у тому числі іноземні), громадяни, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і в установленому порядку набули статусу суб'єкта підприємницької діяльності (далі - підприємства та організації), мають право звертатися до господарського суду згідно з встановленою підвідомчістю господарських справ за захистом своїх порушених або оспорюваних прав і охоронюваних законом інтересів, а також для вжиття передбачених цим Кодексом заходів, спрямованих на запобігання правопорушенням. Особливістю регулювання господарського процесу є те, що представляти інтереси іноземного суб'єкта господарювання, який виступає учасником господарського процесу, може іноземний адвокат, який наділений цим статусом, виходячи із усіх юридичних вимог, які повинні бути у такої особи. Закон України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" надає можливість представляти інтереси іноземних суб'єктів господарювання в українському господарському процесі адвокатам іноземної держави, правовий статус яких має свої особливості.

Залучення до участі у процесі іноземного адвоката з одного боку створює умови задля найбільш функціонального та відповідного вимогам сучасного законодавства втілення на практиці участі іноземного суб'єкта господарювання. Надається змога такій особі самотійно, на свій власний розсуд обрати представника її юридичних інтересів, виходячи із критерію побажання такого учасника та беручи до уваги обізнання іноземного адвоката в площині

оспорюваного господарського питання. З іншого боку, виступ адвоката іноземної держави як учасника господарського процесу, може у порівнянні з українськими адвокатами виглядати слабше, за рахунок необізнаності особливостей процесу сучасного регулювання господарської системи українського судочинства, але процесуально така можливість надається, що характеризує напрямленість євротінтеграційного вектору сучасного процесуального законодавства.

У світовій практиці існують три основні моделі, за якими визначаються повноваження адвокатів іноземних держав. Перша – модель «відкритих дверей», тобто повного доступу до здійснення адвокатської діяльності на рівні з громадянами цієї держави. Друга – модель «обмеженого доступу», коли доступ іноземних адвокатів регламентується визначеним колом повноважень, які значно вужчі за професійні права адвокатів-громадян держави. І третя модель – «закритого доступу», коли унеможлиблюється діяльність адвокатів іноземних держав або встановлюються виняткові випадки, коли іноземний адвокат може бути допущений до конкретної справи. В Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» закріплено модель «відкритих дверей», тобто модель практично необмеженого доступу іноземних адвокатів до ринку платних юридичних послуг, якими можуть користуватися суб'єкти господарювання, що мають можливість виступити в якості учасників господарського процесу.

Адвокат іноземної держави для можливості представляти інтереси суб'єкта господарювання у господарському процесі на території України на законних підставах, повинен звернутись до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури за місцем свого проживання чи перебування в Україні із заявою про включення такої особи до Єдиного реєстру адвокатів України. До заяви додаються документи, що підтверджують право іноземного адвоката на заняття адвокатською діяльністю у відповідній іноземній державі. Подані адвокатом документи розглядаються протягом 10 днів з дня їх надходження, про результати розгляду відповідної заяви приймається рішення про включення такого адвоката до Єдиного реєстру адвокатів України, про що письмово сповіщається на протязі 3 днів як сам іноземний адвокат, так і рада адвокатів відповідного регіону. Підстави для відмови у внесенні відповідних відомостей до Єдиного реєстру адвокатів України є достатньо формально окресленими, ці підстави представляють собою: наявність рішення відповідної кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури про виключення такого адвоката з Єдиного реєстру адвокатів; наявність рішення відповідної кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури про припинення права на заняття адвокатською діяльністю як адвоката України та неподання документів, передбачених законодавчо або їх невідповідність установленим вимогам. Але таке рішення відповідної кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури може бути оскаржене іноземним адвокатом на протязі 30 днів з дня отримання відповідної відмови до Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури або до суду.

Тобто для внесення даних до Єдиного реєстру адвокатів України для державного адвоката створені більш формалізовані вимоги, ніж ті, що поширюються на власне громадян України. До площини формалізації відповідних вимог можна також віднести такий фактор, як відсутність законодавчо встановлених вимог щодо складання іспиту на знання норм українського законодавства, не передбачено стажування, не передбачено перевірку рівня знань державної мови. Такі законодавчі привілеї можна пояснити тим, що задля отримання кваліфікації адвоката у всіх країнах світу створені на загальнодержавному рівні досить суворі та жорсткі вимоги, але беручи до уваги компетенцію та професіоналізм окремо взятих іноземних адвокатів, є сенс все ж таки перевіряти чинні знання такої особи на володіння знаннями саме внутрішнього законодавства. Такий формалізований порядок внесення даних щодо іноземних адвокатів до Єдиного реєстру адвокатів України на жаль не гарантує високий рівень професіоналізму та компетенції відповідної особи і не завжди сприяє якісному рівню та високим стандартам правової допомоги у сфері господарського судочинства. Іноземний адвокат повинен на якісно високому рівні володіти нормами як процесуального, так і матеріального права не тільки відповідної держави, яку він представляє, але й тієї держави, де буде відбуватись господарський процес, що дійсно буде відповідати високому рівню правової культури, етики та критерію професіоналізму такого адвоката.

Свобода професійної діяльності іноземних адвокатів забезпечується тим, що на них поширюються всі професійні права, обов'язки та гарантії діяльності, які передбачені законодавством України для українських адвокатів, але дисциплінарна відповідальність іноземних адвокатів значно менш суворіша у порівнянні за дисциплінарною відповідальністю адвокатів України, що пояснюється віднесенням до компетенції органів тієї іноземної держави, яка надала адвокату право на заняття такою діяльністю накладення суворих стягнень, але відсутність таких повноважень у кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури України. До іноземного адвоката може бути застосовано виключно такий вид дисциплінарного стягнення як попередження або виключення з Єдиного реєстру адвокатів України. Виходячи із дисциплінарних стягнень, які є достатньо обмеженими, є резонним і гарантування іноземними адвокатами високого рівня професіоналізму та обізнаності норм матеріального та процесуального права законодавства тієї держави, учасника процесу якої, вони представляють.

Інститут іноземних адвокатів у господарському судочинстві з одного боку надає переваги іноземному суб'єкту господарювання, так як дає змогу такому учаснику самостійно, на власний розсуд обрати того адвоката, який на його думку в змозі захистити його інтереси, виходячи із особливостей специфіки господарської діяльності такого учасника, але з іншого боку - формалізований підхід до закріплення статусу іноземного адвоката дає змогу бути упередженим у володінні таким адвокатом якісних та високо професійних знань саме у площині норм матеріального та процесуального законодавства на території якої відбувається судовий розгляд справи.

Афоніна Є.Л.

студентка 5-го курсу факультету адвокатури

Національного університету «Одеська юридична академія»

АДВОКАТ ЯК СУБ'ЄКТ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ ДОПОМОГИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Право на безоплатну правову допомогу в системі прав людини закріплено як на міжнародному, так і на національному рівні. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод, Конвенція про статус біженців та інші міжнародні акти передбачають обов'язок держави забезпечити безоплатну та ефективну правову допомогу особам, які її потребують. На національному рівні право громадян на безоплатну правову допомогу (далі – БПД) було закріплено в 1996 р. з прийняттям Конституції України, а пізніше в інших спеціалізованих законах, однак реалізувати його у повному обсязі в Україні донедавна було досить складно через відсутність узгодженої політики в даній сфері та ефективних механізмів її реалізації. У зв'язку з цим та з урахуванням європейських рекомендацій 02 червня 2011 р. Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про безоплатну правову допомогу» (далі – Закон), метою якого є визначення змісту права на отримання БПД, створення правової бази та механізмів для реалізації права кожного на правову допомогу у випадках, коли вона повинна надаватись безоплатно, порядку реалізації цього права, державних гарантій БПД та інші питання в даній сфері. Даний Закон свого часу став досить прогресивним кроком вперед у сфері правової системи України, створивши нову систему центрів надання первинної та вторинної БПД.

На сьогоднішній день практика застосування Закону засвідчила, що чинний Закон містить багато недоліків, а система БПД в Україні є неефективною й такою, що порушує як права людини, так і професійні права та гарантії адвокатів. Крім того система вторинної БПД в теперішньому її вигляді становить реальну загрозу для незалежності адвокатури України.

Основні нарікання на існуючі недоліки та необхідність їх подолання все частіше лунають як від Національної асоціації адвокатів України (далі – НААУ), інших органів адвокатського самоврядування, так і від окремих адвокатів. Прикладом цього є Звіт, підготовлений НААУ, затверджений рішенням Ради адвокатів України № 125 від 13 листопада 2015 р. (Електронний ресурс: – Режим доступу: <http://unba.org.ua/assets/uploads/news/advocatura/2015.11.30-unba-report-legal-aid-ukr.pdf>).